

Josep Salaet Daudé nascut a Benifallet el 20 d'agost de 1914, va ser el meu tiet i va viure moments molt durs durant la guerra civil i la postguerra. Les seves conviccions, pensaments i ideals sociopolítics basats en la llibertat d'expressió i la justícia obrera li van comportar el rebuig familiar i l'exili. Malgrat tot, l'amor li va donar la força i la serenitat per superar totes les dificultats i continuar lluitant pel que considerava just fins a l'últim dia de la seva vida.

PETJADES QUE NO SOLS MARQUEN EL CAMÍ

Des de ben petit, l'esperit de revolta empenyia a en Josep a lluitar contra allò que considerava injust. N'és un exemple el dia que va decidir no fer la comunió, provocant que els seus pares el fessin fora de casa.

Anys després s'enamora de Teresa Viña i, el 1936, es casaren. Uns mesos després, la Teresa es va quedar embarassada. En Josep va viure aquest moment amb il·lusió perquè volia que el seu fill tingues l'amor i el suport que la seva família no li va donar. També va experimentar una mena de motivació que l'animava a continuar lluitant i defensant les seves creences per un futur més just per al seu fill. Tota aquesta alegria va canviar el dia del part, la Teresa i el seu fill havien mort. La fatídica notícia va envoltar de foscor i silenci la vida del Josep, una foscor i un silenci que s'afegien a l'angoixa d'estar vivint una guerra civil.

Arribà el 9 de febrer del 1939, quan les tropes franquistes van aconseguir el front dels Pirineus. La seva militància a la CNT i el seu posicionament antifeixista van fer que el Josep s'adonés que aquell dia seria l'últim en què tindria l'oportunitat de marxar a França, així que, sense motius per quedar-se a Benifallet, va preparar-se per a la fugida. Va intentar memoritzar cada detall del seu petit poble, que potser no tornaria a veure mai. No va arribar a acomiadar-se dels seus pares, no valia la pena

intentar canviar l'opinió de les persones que mai li havien donat una oportunitat. Després, va emprendre el viatge, on va aprendre a orientar-se i trobar els camins que ell i gairebé mig milió d'espanyols van trepitjar en aquell mateix mes, buscant un futur més pròsper.

Va acabar la seva travessia a Perpinyà, d'on el van derivar a vuit camps de treballs diferents, tots al sud de França. Camps on es deixava la pell, però ni en els dies més foscos va oblidar qui era i perquè lluitava. Després de més de cinc anys de treballs forçats és alliberat el 1945 a París, on comença a guanyar-se la vida com a paleta i constructor.

Cinc anys després es torna a casar, aquesta vegada amb Cinta Viña, la germana de la seva primera esposa. Ella viatjà a França amb una amiga, i allí en Josep i la Cinta contragueren matrimoni. Ells dos s'havien vist poques vegades fins aquell moment, però estaven decidits a casar-se i aprendre's a estimar i respectar. Tot i això, no van tenir mai fills. En Josep no en va voler mai. Tenia por de tornar a perdre a la seva estimada, de tornar a sentir-se sol. El matrimoni passa els pròxims anys a França, temps en què en Josep no va parar d'informar-se i seguir l'estat de la postguerra a Catalunya, que tantes penúries i maldecaps li havia provocat.

L'any 1970 van decidir tornar al seu poble, Benifallet. Aquí Josep va treballar en la construcció de l'Hospital de Tortosa i a la nuclear d'Ascó, on sovint no cobrava el total del seu treball perquè els encarregats s'aprofitaven de la seva situació de refugiat, sabent que no diria res per la por de ser despatxat. També tenia una vida política molt activa, en la que participava en xerrades, feia de militant de la CNT i escrivia cartes a diaris, on exposava els seus pensaments anarquistes i el seu desig de l'absolució del feixisme. En jubilar-se, va tenir una vida tranquil·la en què passava temps amb la família i tardes a la vora del riu jugant a la petanca. Així va ser fins al dia de la seva mort, el 8 de juny del 2006, quan, a part de deixar molt bons records, històries i moments, també va cedir a la seva família una magnífica biblioteca, on hi ha obres comunistes i anarquistes tant en català, castellà i francès.

El tiet Josep va ser molt més que un afectat de la guerra. Va ser un home que sabia perquè lluitava i en què creia, sentiments que moltes altres persones no van arribar

a experimentar mai durant el llarg període de batalla. Va defensar tota la seva vida els seus pensaments i ideologies per un país més just i va aconseguir caminar sempre endavant, trepitjant fort a cada passa, tot i els obstacles que se li van presentar.